

SOSIALURIN

Útgevari:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Bláðstj.:
Vilji Sørensen.

Box 76.

Prentsmiðjan á Heygsbreyt
TELF 1820

Javnaðarmanna sterka støða

Javnaðarmanna sterka støða í sjómármálinum er komin tjóðveldismenninum í rangastrupan, tí teir vilja spæla teir einastu, ið skulu hava eina støðu í sjómármálinum, sum hevur verið framskygd.

Neyðar tjóðveldismenn, ið ikki duga at gleða seg við, at ein annar flokkur hevur verið so heppin, at hann enn tá beiri enn tjóðveldisflokkurin sjálvur rakti við ta beinu støðuna — júst ta einastu verunliga hollu støðuna í sjómármálinum.

Farið nú ikki tjóðveldismenn og royni at avbrongla javnaðarmanna-støðuna, so hon verður til nakað heilt annað, enn hon verunliga var og er.

Hví, tjóðveldismenn, royna at trúttu inn í fólk, at javnaðarmanna-støðan var einki annað enn eitt fyri-varni sum tað hjá sambandinum og fólkaflokkinum?

Tit tjóðveldismenn vita, at hetta tit siga, er rúkandi rangt og eitt stórt falsum.

Tit vita, at tað, sum javnaðarmenn loydu við yvir fyri bretum, var ein treyt, ein treyt, sum skuldi góðtakast skriviligt.

Tit vita, at javnaðarmenn yvir fyri bretum kravdu, at teir skriviliga skuldu binda seg til at geva foroyingum somu sømdir sum teir annaðhvørt sáttmálaliga góvu íslendingum, ella sum teir komu at tolerera. Og um bretar ikki gjørdu tað, so varð einki av nøkrum sáttmála.

Tit vita, tjóðveldismenn, at tá lá landið soleiðis, at allir kjansir vóru fyri, at bretar vildu gingið við til hetta, tí teir kendu seg yvirbýstvar f, at íslendingar vildu fara at gevast og boyggja seg fyri stóra Bretlandi.

Tit vita, at um allir løgtingsmenn høvdu havt tikið undir við foroyisku javnaðarmonnum, vildu vit í dag fingið 4 mlla sjómarkið tolererað av bretum eins og teir tolerera sama mark í Íslandi.

Tit vita, at um tikið varð undir við javnaðarmonnum, so vildu vit eisini fingið 12 mlla markið tolererað av bretum, um vit settu tað í gildi samstundis við ella líka aftaná, at íslendingar høvdu gjørt tað.

Alt hetta vita tit, og tað er tí og júst tí, at tit fyri at doyva ringu samvitsku tykkara royna at káma

verunleikan burtur.

Tit vita, at allir fiskimenn, ið hugsa, nú eisini vita og fata, at javnaðarmannastøðan er og var hin einasta klóka og gjøgnumførliga,

og tað er tí og júst tí, at tit royna at stinga fiskimonnum dust í eyguni, fyri at teir ikki skulu fáa loyvi í friði og náðum at ásanna sannleikan.

Eitt av teim týðningarmestu málum fyri ta arbeiðandi barnaríku fjøldina:

FORSORGARPENINGUR FYRI HVØRT BARNIÐ HJÁ FOR- SYRGJARUM

Fyrst vann arbeiðarafjöldin í New Zealandi hetta málið fram. Seinri hevur arbeiðarafjöldin fingið fram sama mál í mongum øðrum londum sum Stóra Bretlandi, Danmørk, Noregi og Svøríki.

Í seinastu setu legði javnaðarflokkurin henda spurningin inn á ting.

Vit taka uppáttur her brot úr álftinum, nevndin, sum fekk málið til viðgerðar, legði fram:

»Meirilutin (A. Djurhuus, H. Iversen, Djóni í Geil, Poul Petersen og Kjartan Mohr) loyvir sær at flyta fram, at hetta mál hoyrir undir skattalóggávu og er tessvegna eitt sermál. — (Hetta er so sanniliga einki skattamál og sermál, men 100 pst. eitt sosialt mál og harvið felagsmál. Tað er beinanvegin ótrúligt, at sambandsmenn fyri at koma út fyri arbeiðarafjöldini her skulu hava latið Poul Petersen fingið sær hesa so folsku útsögn.)

Til tess at gera sær eina ætlan um eina tilika lóggávu í Føroyum, er ein sammeting neyðug millum skattastigin í donsku statsskattalógini og foroyisku landsskattalógini (smb. donsku statsskattalógina nr. 90 frá 29. mars 1957): — (So

undir 4.000 kr.	fær fyri hvørt barnið	kr. 170.00	um árið
4.000 til 5.000	— — — —	— —	160.00 — —
5.000 — 6.000	— — — —	— —	150.00 — —
6.000 — 7.000	— — — —	— —	145.00 — —
7.000 — 8.000	— — — —	— —	140.00 — —
8.000 — 9.000	— — — —	— —	130.00 — —
9.000 — 10.000	— — — —	— —	120.00 — —
10.000 — 11.000	— — — —	— —	110.00 — —
11.000 — 12.000	— — — —	— —	80.00 — —
12.000 — 13.000	— — — —	— —	60.00 — —
13.000 — 14.000	— — — —	— —	40.00 — —
14.000 — 15.000	— — — —	— —	20.00 — —

Í Føroyum eru sambært upplýsingar frá okkara hagkønu monnum umleið 2.400 børn hjá foreldrum við inntøku undir kr. 5.000 og umleið 7.000 børn hjá foreldrum við eini inntøku millum kr. 5.000 og kr. 12.000.

Barnatalið hjá foreldrum við inntøku millum kr. 12.000 og kr. 15.000 kann neyvan setast hægri enn 1.000.

Vit hava so statt ein barnaflokk, sum talan kann vera um at rinda barnatilskot fyri upp á umleið 11—12.000. Herfrá verður so at taka tað eldsta barnið í hvarjum húsi. Rokna vit 3 børn undir 15 ár upp

kemur ein tendentios og villleiðandi upproknan av skattastigum, sum ikki er pláss fyri her. Bláðstj.)

Minnilutin (Erlendur Patursson) setir einki uppskot fram, men vil hann stýða uppskot hjá javnaðarflokkinum.

Minnilutin (P. M. Dam) tekur undir við Føroya javnaðarflokki og mælir til longu í hesi setu at samtykkja uppskot um, at givið verður landsstýrinum í hendi í samráð við ríkisstýrið at fáa somu skipan fyri Føroyar sum fyri hin partin av ríkinum — viðvíkjandi barnatils- skoti.

Hetta tilsktið rindar staturin alt niðri. Men um tað sambært tann praksis, vit hava havt viðvíkjandi rindanini av sosialum útreiðslum — helvt um helvt til danir og okkum — ikki ber til hjá statinum at rinda allan peningin, skal landsstýrið eftir samráð við figgarnevndina verða heimilað at lata landskassan rinda ein part av útreiðslunum — tó ikki meira enn helmingin.

Niðri verður gildið sambært lóg nr. 89 frá 29. mars 1957 um barnatilskot fyri hvørt barnið eftir sum inntøkurnar eru.

Forsyrgjari við inntøku:

á húsið, verður talan um stívliga	4.000 hús.
Frá teimum umleið 12.000 børnum skulu so fara umleið tey 4.000.	
Eftir fer so at vera at rinda barnatilskot til umleið 8.000 børna.	
Seta vit meðaltilsktið fyri hvørt barnið til kr. 140 um árið, verður talan um ein tilskotspening upp á 8.000 x kr. 140 = kr. 1.120.000.	
Letur staturin sum niðri alt, er eingin spurningur hjá okkum, hvaðani peningurin skal koma. Lata vit ein part — 1/3 ella 1/2 — megu vit sjálfvandi avgera, hvaðani tær kr. 400.000 ella 600.000 skulu koma frá	

Hesin peningur eins og meirpeningurin til fólkatryggingina nýtist ikki at verða tikin við eykatolli ella nýggjum beinleiðis skatti á tær inntøkur, ið eru skattaðar frammanundan.

Her eru aðrir vegir at ganga.

Til loysn av hesum og øðrum nýggjum sosialum uppgávum loyvir minnilutin sær at skjóta uppá at økja tann sosiala grunnin, sum nú hevur ein pening upp á 1,7 milj. kr. við at seta aftur í gildi, at hann skal hava 25 pst. av rakstraravlopi landskassans. Harafturat verður skotið upp at lata eykaavskringarpeningin, sum annars, um hann varð skattaður sum hinar innløgurnar, vildi gildið ein skatt upp á í minsta lag 50 pst., til sosiala grunnin rinda 10 pst.

Henda inntøkuleiðin vil ivaleyst kunna greiða at fáa til vega nóg miklan pening til øll hesi endamálini.

Tá ið vit sum ávíst hava møguleika at vinna barnaríkum heimum munandi stuðul, samstundis sum vit veita livsmegi at okkum uttanfrá til tann veikara partin av okkara fólki, livsmegi, sum øll fer í umfar beinanvegin og so statt verður at merkjast allastaðni í samfelagslivi okkara, vil tað vera ógerð til ikki uttan dvøl at nýta henda møguleikan.

Minnilutin (P. M. Dam) setir fram hetta

UPPSKOT

til

Løgtingslóg um barnatilskot hjá uppihaldarum

§ 1.

Ríkislóg nr. 89 av 29. mars 1957 um barnatilskot færlandsstýrið heimild at seta í gildi fyri Føroyar, soleiðis sum tað og danska stjórnin og fólkatingið koma til settis um við møguligum broytingum og serligum ásetingum viðvíkjandi: gjaldanini av barnatilskotinum.

§ 2.

Um neyðugt fær landsstýrið heimild til í samráð við løgtingsins figgarnevnd at nýta 25 pst. av landskassans rakstraravlopi til rindan av tí parti av barnatilskotinum, sum ríkisstýrið, fólkatingið og landsstýrið í samráð við figgarnevndina verða samd um, at landskassin skal gjalda.

§ 3.

Til rindan av tí § 2 nevnda parti av barnatilskotinum fær landsstýrið — um neyðugt — heimild í samráð við figgarnevndina at áleggja feløgum, virkjum og monnum ein skatt upp á inntil 10 pst. av øllum eykaavskringvingum.

§ 4.

Tann í §§ 2 og 3 nevndi peningur fer í løgtingsins sosiala grunn, og tann parturin av honum, sum ikki verður nýttur til tað í framm-anfyrirstandandi greinum umrødda endamál er falur til onnur sosial mál, sum løgtingið samtykkir at